

Emlékmű

● Álmosd (MTI)

Bocskai István Habsburgok elleni győzedelmes csatájának állít emléket az a hatalmas gránittömb, amelyet október 15-én, a csata 392. évfordulóján avatnak fel Álmosd határában. Ezt Lázár Imre, a Hajdú-Bihar megyei milicentenárium emlékbizottság elnöke jelentette be kedden, a bizottság álmosdi kihelyezett ülésén. A nagyméretű 8x2,5x1,3 méteres gránittömbbe Györfy Lajos püspökladányi szobrászművész vési be Bocskai és a hajdúkatonák alakját. A dombormű környékén elhelyezett hét darab egy-egy tonnás kőoszlop pedig a nevezetes csata jeleneteit örökíti meg.

Ledől az aknatorony

● Komló (MTI)

Ledől egy öreg aknatorony a mecseki szénmedence két éve leállított Béta-aknáján. A nyolcvan tonna tömegű, ötvenkét méter magas vasszerkezet földre zuhanása szerencsére nem okozott személyi sérülést, mert a felhagyott bányauzem területén – a kidőlt monstrumtól biztonságos távban – csak vagyongörök tartózkodtak. Az eset körülményeit az illetékes bányakapitányság is vizsgálja, ám a keddi helyszíni szemle alapján még nem született szakmai vélemény az aknatorony kidőlésének okairól.

Mehalt egy fiú

● Debrecen (MTI)

Mehalt kedden az a 15 éves fiú, akire augusztus 19-én Debrecen határában ráomlott egy homokba vájt alagút. A Tócsó-völgy egyik elhagyott, a balesetig még illegálisan használt homokbányájában több gyerek is alagutat ásott, amikor megtörtént a tragédia. A szerencsétlenül járt fiút csaknem kétméter magasra tetteme maga alá a homok, amikor leszakadt az általa ásott alagút.

Pincérsüregő pohárkocogtatással jelezte tegnap a magyar-román alapszerződésről szóló rendkívüli ülésen az országgyűlés elnöke, Gál Zoltán az idejükből kicsúszott képviselőknek: lejárt a keret! Kedélyes percek hozott olykor a vita. A Horn-Torgyán vegyes páros jelenetét akár a vidámszínpados Sas Józsi is rendezhette volna... Úgyhogy még remélhetünk: Oscar-díjas lesz a Horn-Iliescu szerződés, a díjat azonban az euro-atlanti vezérek sajátmaguknak fogják átadni, nem a két mellékszereplőnek, nem Hornnak és Iliescunak...

A nagyhatalmak ugyanis a közép-európai biztonságot a magyar érdekek fölládozásával tartják a legkönnyebben elérhetőnek. Ha nincs „magyar kérdés”, nincs probléma. És a magyar kormány igyekszik is elhíttetni velünk, hogy az Európai Közösségekbe csak problémátlanul juthatunk be.

Ehhez a programhoz belső egyetértés is van: a népi-

● Társasággá alakul a gabonakutató „Kukoricás” esztendő

Legalább kukoricából jó évet zárunk az idén. (Fotó: Gyenes Kálmán)

Nagy valószínűséggel október 1-jei dátummal alakul át közhasznú társasággá a Gabonatermesztési Kutatóintézet (GKI). Többek között ezt a szervezeti változással kapcsolatos hírt is megerősítette dr. Frank József, a GKI főigazgatója a tegnapi, kedden az intézet központjában elkezdődött, ma folytatódó országos kukorica fajtabemutatón.

Kukoricából jó évet zárnak idén – jelentette be a tegnapi Szegeden elkezdődött fajtabemutatón dr. Frank József, a GKI főigazgatója. A minisztérium információi szerint idén 1 millió 80 ezer hektáron termesztettek kukoricát az országban, a hektáronkénti átlagtermés pedig – a csapadékos időjárásnak köszönhetően – várhatóan 5-5,2 tonna lesz. Ez még mindig elmarad a 80-as évek eredményeitől, amikor is egy hektáron 6,7-

6,8 tonna termelt a fontos takarmánynövényből.

A GKI 1993-ban szakított régi partnerével, az amerikai Pioneer-rel, azóta saját kukoricahibridjeit fejleszti és értékesíti. Az intézet 1996-ban négy minősített hibriddel gazdagodott – velük 21-re szaporodott a hibridek száma. A Pioneer a GKI szemszögéből ma már konkurenciának számít. A szegedi intézet előnyt kovácsolhat abból, hogy Magyarországon, vagyis „stresszkörnyezetben” nemesít, hiszen ezek a fajták ellenállóbbak az amerikaiaknál. Amelyik vetőmag ugyanis rossz körülmények között is „jó”, az még jobb lehet optimális viszonyok mellett.

Azzal kapcsolatban, hogy hamarosan közhasznú társasággá alakul át a 75 éves szegedi Gabonatermesztési Kutatóintézet, dr. Frank József elmondta: az FM kötelekbe tartozó intézet vezetése már jó ideje ellentmondásosnak érzi azt a helyzetet,

ahogy saját bevételei tartják el, ugyanakkor kötött a gazdálkodása.

A jelenlegi szisztéma nem a tartalékolásra ösztönzi a kutatókat, hanem pénzüket elköltésére, hiszen a nyereséget hozó árbevétel 13 százalékát kvázi adó címén elvonják, ráadásul a cég nem vehet fel hiteleket, s meglévő tőkét sem kamatoztathatja. A kht.-vá történő átalakulással a GKI megszabadulna a gazdálkodás kötöttségeitől. A nonprofit tevékenységben ugyan adót sem fizetne, de a képződő hasznot visszaforgathatná a kutatómunkába.

A GKI már két évvel ezelőtt kezdeményezte az átalakulást. A Földművelésügyi Minisztériumhoz tartozó 11 kutatóintézet közül azonban – hosszú gondolkodás után – csak a gödöllői, a szarvasi, valamint a szegedi gárda tervei kaptak zöld utat.

A GKI eredményeivel külföldben szinte egyedül állt a többi kutatóintézet között. Sajátos receptje – amelyet

akkor kezdett el alkalmazni, amikor a 80-as évektől fokozatosan vonták meg a kutatóintézetektől az állami támogatást – abból állt, hogy a hiányzó pénzüsségeket bevételeiből pótolta. Csak összehasonlításképpen: míg akkortájt egy évre 2 millió forintot adott az állam napraforgó-kutatásra, addig ma, 15 esztendő elteltével a napraforgó fajták jogdíjaiból évi 80 millió forint folyik be a kasszába.

A szegedi Gabonatermesztési Kutatóintézet 120 államilag minősített fajta gazdája, közülük 90 fajta szabadalom.

A szegedi kutatóintézet éves forgalma (1995-ös adat) 1 milliárd forint – amelyből 600 milliót kutatásra fordítanak –, az állami támogatás összege pedig mindössze 50-60 millió forint. Mivel egy fajta előállítására 10-15 évet vesz igénybe, ilyen hosszú időre készítenek előre terveket.

Fekete Klára

Békeévek

Ha jó a búza, rossz a kukorica – tartja a népi bölcsesség, és a mondás általában be is válik. Ahhoz ugyanis már nagyon csúnya dolgoknak kell történniük, hogy mindkét növény gyenge hozamokat produkáljon.

Mint tudjuk, idén rossz volt a búza, tehát – jónak kell lennie a kukoricának. Az is lesz, az eddigi eredmények biztatóak: de még így sem fordulhat elő, hogy elérjük a „békeévek”, a 80-as esztendő termésszintjét, a 6,7 tonnát hektáronként, csupán az 5-5,2 tonnát előzhatjuk meg. Mindezt a Földművelésügyi Minisztérium vezető beosztású embere mondta tegnapi, Szegeden. Vagyis, ha nagyon igyekezünk, esetleg behozhatjuk tegnapi önmagunkat. A rendszerváltást követő hatodik évben.

A 90-es évek eredményeit különben valóban nem lehet az ablakba tenni: 1993-ban 3,5 tonna, 1995-ben 4,4 tonna kukorica termelt meg egy hektáron. Az okok ismertek, szétestek a szövetkezetek – Csongrád megyében a kukorica vetésterületnek több mint 60 százaléka a kisméretű gazdaságoké –, a kisgazdaságok pedig forgatóke, jó minőségű vetőmag és műtrágya nélkül kísérelték meg a lehetetlent. Csak a ráolvasásban hihettek, hogy a bűvös szó, magángazdaság, meghozza a várt eredményeket.

Pézd azóta se sok terem, ám ma már kevesebb az ideológia, több az ésszerű szövetkezés, jobb a kukorica jövedelmezősége is. Emlékezzünk csak, tavaly milyen drága volt a takarmány, hogy mentek bele tönkre az állattartók... Vagyis: ami az egyik embernek jó, a másikat rossz. A kormány sem tudja igazán, mit kezdjen az ő mezőgazdaságával. Ha túl jó, nehezebb a csatlakozás az Európai Unióhoz, ha gyenge, éhen halunk. Középutat találni általában nagyon nehéz, mégis sok termelőnek ez kellene. Mindenből egy kicsi: kis eső, kis napsütés, kis hitel, kis támogatás. És egy kis szerencse.

Fekete Klára

Jamina, Holland, Csornai alpcserépek gyári árából **10%** engedmény. ● Körös falazótégél és fűdémbeállítás gyári árából **10%** engedmény

Szeged, Csongrádi sgt. 27. Tel.: 62/491-022. Dorozsmai u. 5-7. Tel.: 62/311-092

Új nyugdíjrendszer

● Budapest (MTI)

A Pénzügyminisztérium elképzelése szerint várhatóan 1998. január 1-jétől életbe lépő új rendszer három pilléren nyugszik majd. Az első pillére az új nyugdíjszisz-

mának a mostani nyugdíjazási rendszer korszerűsített változata, a második pillér a kötelező nyugdíjpénztárak jelenléte, de teret kapnának az önkéntes nyugdíjpénztárak is a szisztémában.

Magyar folttal román zsák

urbánus törésvonal mentén. És van hozzá belpolitikai partner: akik azelőtt Moszkvába jártak, hogy lemondjanak a jogainkról, azok most ugyanezért Brüsszelbe ingáznak; és kompenzálnak ott a múltjuk miatt is.

Az alapszerződés fogalma 1973-ban vonult be a politika szótárába, amikor az NSZK Csehszlovákiával írt alá határklauzulas alapszerződést. Ezt követték az 1989-90-es összeomlások után a német-lengyel, lengyel-orosz, lengyel-ukrán, magyar-szlovák alapszerződések...

Annak az évnék a nyarán, június 3-án délután, a már aláírt, de a magyar országgyűlés által még nem ratifikált magyar-ukrán alapszerződés került a külügyi bizottság „terítékére”. Szó szerint idézem a külügyi bizottság jegyzőkönyvének vonatkozó részletét:

„Horn Gyula (MSZP): – Itt van az országgyűlés határozattervezete a Magyar Köztársaság és Ukrajna kö-

zött a jószomszédság és az együttműködés alapjairól 1991. december 6-án aláírt szerződés megerősítéséről. Ez azt hiszem mindannyiúnak megvan. A Külügyminisztérium képviselője itt van? (Senki nem jelentkezett.) Nincs. Van-e ehhez észrevétel, kérdés? (Senki nem jelentkezett.) Nekem tudniillik lenne egy, arra kérem a sajtót, ha lehet, ezt ne említsék meg. A 2. cikkely kimondja, hogy a felek területben tartják egymás területi épségét és kijelentik, hogy egymással szemben nincs és nem is lesz területi követelésük. Ismeretes, hogy hasonló ügyben vita folyik a magyar-román alapszerződés kapcsán. A Külügyminisztérium képviselője nincs itt? (Senki nem jelentkezett.) Tudniillik csak föl szeretném hívni a figyelmet, hogy erre majd hivatkozhat a román fél. Nem lett volna jobb úgy eljárni, hogy a felek a helsinki záróokmányoknak megfelelően járnak el? Nem? (Közbeszólások: De

igen, támogatjuk.) Én azt szeretném javasolni, hogy kezdeményezzük a Külügyminisztérium felé ennek ilyen módon történő megváltoztatását. Tehát pontosan úgy hangzana, hogy a felek a helsinki záróokmányban foglaltaknak megfelelően járnak el minden területi kérdéssel kapcsolatban.

Hegedűs István (Fidesz), a bizottság alelnöke: – Azt javaslom, az legyen az álláspontunk, hogy ne kerüljön napirendre, ezt nem a plenáris ülésen kell megvitatni. Vegyük le a napirendről, mert további tárgyalásokat igényel.

Horn Gyula: – Tehát azt javaslod, hogy maga az egyezmény ne kerüljön napirendre.

Kovács László (MSZP): – A parlament nem változtathat.

Pap András (MDF): – Igen.

Horn Gyula: – Akkor erre is felhívjuk a figyelmet. Esetleg meg tudnánk tenni, hogy ami kirívó, azt megjelölöd?

Pap András (MDF): – Persze.”

A magyar-ukrán alapszerződést azután – tekintet nélkül a belefoglalt határklauzúllára – mégis ratifikálta az MDF koalíció. Horn Gyulából pedig proféta szólt: később a szlovák kormány is, meg a román is hivatkozott a cikkelyre, amelyet ő – még ellenzékben – kifogásolt, miniszterelnökként pedig most pártfogol; lemondva az autonómiairól is.

A háttérben nyilván nagyobb erők dolgoznak, amelyek ugyanúgy nyomták az MDF koalíciós kormányát, ahogy most az MSZP-SZDSZ koalíció irányát is megszabják. A két világháború után erőszakosan meghúzott igazságtalan határokat a nagyhatalmak ma se tekintik stabilnak. Ezért újra és újra rögzíteni akarják. Bármilyen. A számlát pedig velünk fizetetik.

Horn Gyula: – Melyikben? A magyar-ukránban?

Zelei Miklós